

Verschenen in: *Ons Orgaan* jan. 2013, p. 6-7.

De kerk wereldwijd en haar diversiteit

Door Theo Hettema

Van 17 tot 22 september 2012 waren de Seminariumdocenten Leo Mietus en Theo Hettema met comitévoorzitter Ed van den Berg in Athene bij de theologenconferentie van de IFFEC, het wereldwijde verband van vrij evangelische bonden. Ze bogen zich over het onderwerp van diversiteit in en tussen kerken.

‘Een Russische abt trok zich terug uit de beslommingen van het leiden van zijn klooster om in retraite te gaan op een eiland en zo God te zoeken en meer op zijn Heer te gaan lijken. Al vastend en biddend verbleef hij daar maar liefst zes maanden. Dan, op een avond, zien twee monniken hem terugkomen, – lopend over het water. Zegt de ene monnik tegen de andere: ‘Kijk nou toch eens! Nu is onze abt maar liefst een half jaar weggeweest om op zijn Heer te gaan lijken, en nog steeds is hij even gierig als daarvoor: over het water lopen terwijl de veerboot slechts één kopeke kost...’

Dit verhaal vertelde de Finse bondsvoorzitter Hannu Vuorinen in een Bijbelstudie tijdens de IFFEC-conferentie ‘De kerk wereldwijd en de uitdaging van diversiteit’. De vraag die hij daarbij stelde was: zien we niet de verkeerde dingen als we verblind worden door ons oordeel? Zien we God nog wel aan het werk, als we al ons oordeel paraat hebben over wat hoort en niet hoort?

Thuis in Christus

Als het gaat om diversiteit in de kerk, dan moeten we ons die vraag zeker stellen. We mogen leven uit het geloof dat we één zijn in Christus. Maar is de uitwerking van dit geloof niet, dat we in de praktijk met gelijkgezinden bij elkaar gaan zitten? Met als voorbeeld de VS, liet iemand zien hoe de samenleving bontgekleurd is, maar ook hoe in kerkelijke gemeenten van de stad iedereen elkaar opzoekt naar huidskleur, taal, afkomst en leeftijd. De Amerikaanse ‘Church Growth Movement’ heeft dat zelfs nadrukkelijk gepropageerd: wanneer je een gemeente sticht of plant voor één duidelijke doelgroep met één duidelijke vorm, taal en inhoud, dan zorg je voor de meest effectieve vorm van gemeentegroei.

Het was fascinerend om een docent van Fuller Seminary, waar deze Church Growth Movement ontwikkeld is, een intens geladen Bijbelstudie en lezing te zien houden waarin hij pleit voor het loslaten van zo’n krampachtig eenheidsmodel. Hij noemde dat zelfs tribalisme: stammengedrag, waarbij je alleen je soortgenoten lief hebt. Wanneer je thuis bent in Christus dan krijg je de vrijheid om dat gedrag te overstijgen: ‘The Home beyond homogeneous’, je thuis in het Koninkrijk van Christus hebben, doet je uitstijgen boven de eenvormige neiging van menselijk gedrag.

Een levend voorbeeld daarvan werd gepresenteerd door de Zweedse Missionskyrkan, die bezig is met een fusie met de Zweedse unie van Baptisten en de Methodisten. Voor een part een gedeelde geschiedenis, maar ook grote verschillen, en toch de intentie om er binnen drie jaar wel uit te kunnen komen met elkaar!

Voor Griekenland zelf is zo’n samenwerking nog mijlen te ver. De Grieks-orthodoxe kerk had en heeft daar een overheersende positie in maatschappij en politiek, waarbij andere kerkgenootschappen moeite voor hun bestaan moeten doen. Dan is het begrijpelijk dat onze Griekse vrij evangelische Bijbelschooldirecteur en zijn gidsende vrouw wel enthousiast vertellen over de voetstappen van Paulus in Griekenland, maar de hele byzantijnse traditie en de vele middeleeuwse kerkjes laten liggen, als uiting van bijgeloof.

Met 2200 leden in een land van ruim tien miljoen inwoners is de Griekse bond ook maar een kleine speler in de Griekse maatschappij. Maar de vragen die een andere spreker stelde over theologie en economie gelden voor ons allemaal: lopen we niet te snel mee met een markteconomie waarin alle besef van de waarde van gedeelde zaken en grondstoffen is verdwenen? De kale

showrooms, niet afgebouwde fabrieken, bedelaars, straatverkopers en lege terrasjes laten wel zien wat de desastreuze gevolgen zijn van een land dat heeft gedacht op de golven van een markteconomie te kunnen leven.

Moet je als christen dan vooral zeggen: armoede en werkloosheid bieden kansen tot evangelisatie, want als mensen het te goed hebben willen ze niet geloven? Of kun je het geloof in Christus ook vertalen naar een visie op de maatschappij en zelfs maatschappijkritiek?

Zorg en elan

Het is bijzonder om te ervaren hoeveel zorg er in opleiding en vorming wordt gelegd. Ook hier de diversiteit, variërend van het hebben van een eigen universiteit (North Park, Chicago) tot het bieden van een Bijbelschoolcursus op zaterdagmorgen (Athene). Maar ook zoveel gezamenlijke vragen, die bij de opleidingen van alle continenten terugkomen: hoe kunnen we opleiding en stage van onze studenten laten aansluiten bij de praktijk van het gemeentelieven? Hoe kunnen we een permanente educatie bieden, die niet ophoudt bij het uitreiken van een diploma? En hoe kunnen we moderne media inschakelen, bijvoorbeeld met online cursussen en studiebegeleiding?

Behalve gezamenlijke vragen zag ik ook gemeenschappelijk elan. Zo stak het jongerenwerk de koppen bij elkaar en gaat het programma Joining Hands for Mission in Europe slagvaardig verder met missionaire ondersteuning.

Toen Paulus op zijn tweede zendingsreis in Athene aankwam, stootte hij zijn neus. Hij kreeg na zijn rede op de Areopagus slechts gehoor bij een paar volgelingen. In de havenstad Korinte kon hij beter uit de voeten en in Athene is hij nooit meer teruggeweest. Wat zou Paulus gedacht hebben als hij nu bij onze conferentie zou zijn geweest? We zouden hebben kunnen delen van zijn gevoeligheid om het evangelie uit te drukken in de leefwerelden van verschillende mensen en culturen. We zouden hebben kunnen putten uit zijn moed om nieuwe stappen te zetten. En hij zou zich verbaasd hebben over de vele vormen en gestalten van het huidige geloof, bij elkaar gebracht uit vier continenten. En we zouden gezamenlijk God hebben geloofd om het werk van zijn Heilige Geest in en door alle verschillen.

Foto: bronzen plaquette met de toespraak van Paulus op de Areopagus.